

Beste lerares Nederlands is Bosnische

Een op de zes leerlingen in de Vlaamse lagere scholen spreekt thuis geen Nederlands en heeft daardoor een hogere kans om zonder diploma het onderwijs te verlaten. Ooit was Tamara Stojakovic een van die statistieken. Nu is de Bosnische verkozen tot beste leerkracht Nederlands.

Nadat ze op haar elfde als oorlogsvluchteling vanuit Bosnië naar België was verhuisd, trok Tamara Stojakovic in het vijfde middelbaar definitief de schoolpoort achter zich dicht. 'Als je als kind zo'n verhuizing meemaakt, is alles anders en dus verwarrend. Dat vergeten we soms als we in Vlaanderen over taal en integratie discussiëren. Toen **Zwarte Piet** in de klas met snoep gooide, kroop ik onder een tafel. Ik snapte er niets van. Ook heb ik lang gedacht dat je Vlaming moest zijn om leerkracht te worden, want ik zag geen leraars met een andere achtergrond.' Twintig jaar later geeft Stojakovic les in het Koninklijk Atheneum van Merksem en is ze de enige Vlaamse genomineerde voor de wedstrijd **Beste leerkracht Nederlands** die het Nederlandse programma 'Taalstaat' en het Vlaamse radioprogramma 'De Bende van Annemie' samen organiseren. Nochtans begon ze pas op latere leeftijd als leerkracht.

Mevrouw Google

'Ik heb tijdens mijn lerarenopleiding dubbel zo hard moeten werken omdat ik sommige finesses miste. Daardoor weet ik wel waar mijn leerlingen mee worstelen. Nederlands is een mooie taal, maar ook een moeilijke. Waarom zeg je een mooi huis maar geen mooi tafel? Die strubbelingen merk ik ook bij mijn leerlingen. Bovendien vang ik sommige signalen gemakkelijker op. In mijn klas zit een Syrisch meisje dat sinds anderhalf jaar in België is. Ze

werkt dag en nacht, maar onlangs zag ik meteen dat ze er niet helemaal bij was. Ze had heimwee. Wat wil je?' Vandaag wordt duidelijk of Stojakovic ook de Nederlandse leerkrachten overtroeft. Haar nominatie heeft ze vooral te danken aan haar digitale voorsprong. '**Mevrouw Google**', noemen ze haar op school. Leerlingen die wat meer uitleg nodig hebben, kunnen 's avonds haar YouTube-filmpjes herbekijken. Een groot deel van haar verbeterwerk gebeurt automatisch, zodat ze in de klas meer tijd heeft voor de leerlingen.

'Mijn lessen vertrekken vanuit hun leefwereld. Doorgaans haten ze het vak Nederlands of zuchten ze dat het niet nuttig is. Ik vraag hen wat ze dan wel willen leren en bouw mijn lessen op basis daarvan op. We leren hoe je een studierichting zoekt, hoeveel een kot kost of hoe je moet solliciteren. Daarbij integreer ik bijvoorbeeld spelling of het gebruik van lidwoorden zonder dat ze het merken.'

Geen Multatuli

De Nederlandse schrijver Multatuli zal niet snel aan bod komen, geeft ze toe. Ze geeft les in een technische richting waarin de meerderheid thuis geen Nederlands spreekt. 'Dit is Sint-Martens-Latem niet. Het heeft geen zin een leerling die nog maar een paar jaar in België is pakweg Herman Koch voor te schotelen. Maar ik prikkel wel met fragmenten of breng tijdschriften mee naar de klas die ze kunnen meenemen.'

'Nederlands is een mooie taal, maar ook een moeilijke'.

Al lachend doet ze een leerling na: 'Wat is dat, mefrou, Nack?' 'Het is belangrijk dat ze goed begrijpend kunnen lezen en dat sommigen ontdekken dat ze graag lezen. Natuurlijk is literatuur belangrijk, maar lezen is meer dan dat. Ook sociale media is lezen.'

Vlekkeloos Nederlands

Zelf spreekt Stojakovic vlekkeloos Nederlands. Slechts af en toe klinkt een licht Antwerps accent door. **Het frustriert haar mateloos dat sommige van haar leerlingen die hier wel geboren zijn zo gebrekkig de taal spreken.** 'Waar loopt het mis? Het is een vraag die ik me regelmatig stel. Er wordt terecht gefocust op de school, maar volgens mij leven de verschillende groepen ook te veel naast elkaar. Ik vroeg mijn leerlingen eens elkaars zondag te beschrijven. Volgens Seppe zit Mohammed op zondag op een pleintje naar de meisjes te kijken. Volgens Mohammed gaat Seppe op zondag naar de Chiro om alcohol te drinken. En bij de meisjes hetzelfde. Volgens Laura bakt Fatima zondag koekjes en volgens Fatima gaat Laura uit om jongens te verleiden. Terwijl ze uiteindelijk allemaal hetzelfde doen: op Snapchat zitten, huiswerk maken en Netflix kijken.' Ze schiet in een schaterlach, maar wordt meteen weer serieus. 'Toen ik in het middelbaar naar de Chiro of de scouts wou, durfde ik die stap niet te zetten. Daar zat geen enkel kind met een andere achtergrond. Was ik daar welkom? Ik vind het jammer dat er op dat vlak nog zo

weinig veranderd is. Want taal is ook iets dat je letterlijk al spelende leert.'

'Kapot Nederlands'

Ze doet een Arabisch accent na. 'Kapot Nederlands', noemen we het op school. Ik wil de zogenaamde teloorgang van het Nederlands niet overdramatiseren, maar vooral nadenken over oplossingen. Ik probeer mijn leerlingen duidelijk te maken hoe ze overkomen met een bepaald accent of een bepaalde woordenschat. In mijn cultuur roept iedereen ook de hele tijd, maar in België kan dat niet. Het **Arabisch is een zeer directe taal.** 'Geef mij muis', vroeg een leerling me vanochtend. Toen hij mijn blik zag, corrigeerde hij zichzelf. 'Geef mij muis, alstublieft.' Ik leer hen dat ze verder zullen raken door de vraag beleefd te formuleren: 'Zou u me alstublieft de muis kunnen geven?' 'Het is vreselijk als kinderen in een hokje worden geplaatst wegens hun taalgebruik. Maar omgekeerd heb ik ook een hekel aan de slachtofferrol waar sommigen zich in wentelen. Meestal voer ik die discussie één keer per jaar. 'Ik kan geen dt, want ik ben Marokkaan', luidt het dan bijvoorbeeld. Vaak is het ook een manier om de leerkracht te testen. Als ik een opmerking geef, noemen ze me een racist. Dan zoeken we samen het woord racisme op in het woordenboek en leg ik uit dat in mijn klas iedereen gelijk voor de wet is. Je doet je leerlingen echt geen plezier door daarin mee te gaan. Wie hier woont, moet net zoals jij en ik zonder dt-fouten leren schrijven.'